

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 20-22 stycznia 2011 r.
na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego
dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „filologia”
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
oraz jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

- prof. dr hab. Bohdan K. Bogacki – Przewodniczący, członek PKA;
- prof. dr hab. Czesława Schatte – ekspert PKA;
- prof. dr hab. Janusz Arabski – ekspert PKA;
- prof. dr hab. Wojciech Chlebda – ekspert PKA;
- mgr Ludmiła Grudniak-Wal – ekspert PKA;
- p. Olga Lesiak – ekspert PKA, przedstawiciel PSRP.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia wizytacja odbyła się na Wydziale Filologicznym w dniach 3-5 listopada 2005 r. Prezydium PKA pozytywnie oceniło kształcenie na kierunku „filologia” wydając dnia 30 marca 2006 r. Uchwałę Nr 247/06.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misja uczelni opisana jest w preambule do statutu, gdzie stwierdza się co następuje:

Uniwersytet Łódzki nawiązuje do wielowiekowych polskich i europejskich tradycji akademickich. Prowadzi swą działalność dla dobra powszechnego oraz wszechstronnego rozwoju miasta i regionu, korzystając z dziedzictwa wielonarodowej i wielokulturowej Łodzi. Podstawowym zadaniem jest prowadzenie badań naukowych i kształcenie studentów na jak najwyższym poziomie. Uczelnia kieruje się zasadą jedności nauki, dydaktyki i wychowania. Obowiązkiem wszystkich członków wspólnoty akademickiej, jaką tworzy Uczelnia jest odkrywanie i przekazywanie prawdy, przestrzeganie uniwersalnych zasad moralnych oraz działanie dla dobra Uniwersytetu. Uniwersytet Łódzki zapewnia respektowanie wolności nauczania, wolności badań naukowych i swobodę głoszenia poglądów. W swą strategię Uczelnia wpisuje rozwój kierunków i specjalności unikatowych, kładzie akcent na interdyscyplinarność, silnie eksponuje innowacyjność. Kierunek *filologia* należy do najważniejszych w Uczelni i prowadzony jest w Wydziale Filologicznym.

Miejsce uczelni w środowisku jest centralne pod względem naukowo-badawczym, oddziaływania intelektualnego i kulturotwórczego. Na lokalnym rynku edukacyjnym Uniwersytet Łódzki jest bezspornie najsilniejszą instytucją w zakresie humanistyki, nauk społecznych i ścisłych. W każdej z tych dziedzin z powodzeniem rywalizuje z podobnymi instytucjami należącymi do ścisłej czołówki w skali ogólnopolskiej.

Uniwersytet Łódzki współpracuje z władzami miasta i regionu wspólnie prowadząc działania naukowe, badawcze oraz promocyjne związane tematycznie z Łodzią i regionem. Działania te są wielokierunkowe i dotyczą szerokiego spektrum spraw i zagadnień czyniąc Uczelnię bardzo widoczną w życiu społecznym, kulturalnym i naukowym.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Skład Senatu jest zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy (na podstawie mianowania).

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązują się Kierownicy Katedr.

W Uczelni obowiązuje Regulamin studiów Uniwersytetu Łódzkiego, który wszedł w życie po uzgodnieniach z samorządem studenckim, co jest zgodne z art. 161 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin ten jest czytelny dla studentów i nie budzi zastrzeżeń.

Ponadto w Uczelni obowiązuje Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom Uniwersytetu Łódzkiego. Podczas wizytacji zostały przedstawione dokumenty świadczące o przyjęciu Regulaminu zgodnie z art. 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dokument ten jest czytelny, lecz niektóre przepisy są niezgodne z aktami wyższego rzędu. Szczegółowe uwagi zawiera załącznik 2.

Kwestię odpłatności za świadczone usługi edukacyjne w Uczelni reguluje umowa student-uczelnia oraz Zarządzenie Rektora dotyczące wysokości opłat za zajęcia dydaktyczne w Uniwersytecie Łódzkim na dany rok akademicki. Umowa sporządzona jest jednostronnie -

nie uwzględnia praw studenta, a ponadto zawiera zapisy analogiczne do klauzul niedozwolonych widniejących w rejestrze UOKiK. Szczegółowe uwagi zawiera załącznik 2.

W związku z powyższym Uniwersytet Łódzki częściowo spełnia wymogi dotyczące wewnętrznych regulacji prawnych.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych* i dydaktycznych.

Kierunek *filologia* prowadzony jest na Wydziale Filologicznym, gdzie w obrębie ocenianego kierunku istnieją struktura wielopoziomowa przedstawiona poniżej.

Instytut Anglistyki

Katedra Literatury i Kultury Brytyjskiej

Zakład Współczesnej Literatury Brytyjskiej i Przekładu Literackiego

Katedra Dramatu i Dawnej Literatury Angielskiej

Zakład Dramatu

Zakład Literatury Średniowiecznej i Renesansowej

Katedra Literatury i Kultury Amerykańskiej

Katedra Języka Angielskiego i Językoznawstwa Stosowanego

Zakład Gramatyki Języka Angielskiego i Fonetyki

Zakład Językoznawstwa Komputerowego

Zakład Teorii i Praktyki Przekładu

Zakład Psycholingwistyki i Dydaktyki Języka Angielskiego

Katedra Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego

Zakład Teorii Języka i Metodologii Językoznawstwa

Zakład Semantyki i Semiotyki Językoznawczej

Katedra Pragmatyki Językowej

Instytut Rusycystyki

Katedra Językoznawstwa

Zakład Lingwistyki Stosowanej

Zakład Historii Języków Wschodniosłowiańskich

Katedra Literatury i Kultury Rosyjskiej

Zakład Literatury Rosyjskiej

Zakład Kultury Rosyjskiej

Pracownia Dydaktyki i Technicznych Środków Nauczania

Katedry Germanistyczne

Katedra Językoznawstwa Niemieckiego i Stosowanego

Zakład Językoznawstwa Niemieckiego

Zakład Językoznawstwa Stosowanego

* użyte określenia: zadania naukowe, badania naukowe, dorobek naukowy, stopnie i tytuły naukowe oznaczają odpowiednio zadania artystyczne, twórczość artystyczną, dorobek artystyczny oraz stopnie i tytuły w zakresie sztuki.

Zakład Glottodydaktyki
 Katedra Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii
 Zakład Literatury i Kultury Niemiec
 Zakład Literatury Austrii i Szwajcarii

Katedra Filologii Klasycznej
 Pracownia Recepcji Literatury Antycznej
 Zakład Literatury Greckiej i Śródziemnomorskiej
 Zakład Literatury Łacińskiej
 Interdyscyplinarny Zespół Naukowo-Badawczy
 Międzynarodowej Komunikacji Językowej
 Zakład Językoznawstwa i Indoeuropeistyki

Katedra Filologii Romańskiej
 Zakład Literaturoznawstwa Francuskiego
 Zakład Językoznawstwa Romańskiego
 Zakład Dydaktyki Języków Romańskich
 Zakład Traduktologii Języków Romańskich

Katedra Filologii Hiszpańskiej

Katedra Sławistyki Południowej
 Zakład Językoznawstwa
 Zakład Paleosławistyki i Kultury Ludowej
 Zakład Literaturoznawstwa

Układ taki, z dwiema niezależnymi Katedrami Germanistycznymi, choć spotykany na uczelniach polskich rzadko, jak wynika z dostarczonej dokumentacji oraz obserwacji *in situ*, nie upośledza zdolności jednostki do realizowania zadań naukowych i dydaktycznych. Obydwie Katedry Germanistyczne prowadzą częściowo odrębne, a częściowo wspólne badania naukowe, natomiast wspólnie obsługują specjalność *filologia germańska* i wszystkie oferowane specjalizacje, kierując się wytycznymi gremiów wydziałowych i uczelnianych.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	24779	4085	1002	206
Studia niestacjonarne	16324	809	143	-
Razem	41103	4894	1145	206

Wnioski: Uczelnia z dużym naddatkiem spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów

studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 60% ogółu. Tendencję ogólnouczelnianą powielają proporcje zaobserwowane w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to ponad 78% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział Filologiczny posiada także uprawnienia do kształcenia na kierunkach:

- dziennikarstwo i komunikacja społeczna;
- filologia w zakresie: filologii angielskiej, filologii germańskiej, filologii klasycznej, filologii południowosłowiańskiej, filologii romańskiej, filologii hiszpańskiej oraz filologii rosyjskiej (pozytywna Uchwała Nr 247/2006 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 30 marca 2006 r.);
- filologia polska (pozytywna Uchwała Nr 921/2009 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 8 października 2009 r.);
- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Ogólna liczba studentów na kierunku „filologia” w podziale na lata i systemy

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	602	-	602
	II	392	18	410
	III	365	-	365
II stopnia	I	312	142	454
	II	237	117	354
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	-	-	-

	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	34	9	43
Razem		1942	286	2228

Filologia w zakresie filologii angielskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	136		136
	II	142	18	160
	III	151		151
II stopnia	I	120	87	207
	II	120	70	190
Razem		669	175	844

Filologia w zakresie filologii germańskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	140	-	140
	II	73	-	73
	III	74	-	74
II stopnia	I	90	38	128
	II	41	33	74
Razem		418	71	489

Filologia w zakresie filologii hiszpańskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	Niestacjonarnych	
I stopnia	I	45	-	45
	II	41	-	41
	III	28	-	28
II stopnia	I	20	-	20
	II	14	-	14
Razem		148	-	148

Filologia w zakresie filologii klasycznej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	58		58
	II	16	-	16
	III	7	-	7

II stopnia	I	8	-	8
	II	12	-	12
Razem		101	-	101

Filologia w zakresie filologii romańskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	80	-	80
	II	41	-	41
	III	37	-	37
II stopnia	I	25	-	25
	II	24	-	24
Razem		207	-	207

Filologia w zakresie filologii rosyjskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	105	-	105
	II	54	-	54
	III	48	-	48
II stopnia	I	37	-	37
	II	8	-	8
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	-	-	-
	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	34	9	43
Razem		286	9	295

Filologia w zakresie filologii słowiańskiej

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	38		38
	II	25	-	25
	III	20	-	20
II stopnia	I	12	-	12
	II	17	-	17
Razem		112	-	112

Wnioski: Dostrzegalne jest niesłabnące zainteresowanie studiami na kierunku „filologia”, choć nie każda specjalność cieszy się identycznym zainteresowaniem. Prym

wiodą: filologia angielska, filologia germańska oraz filologia rosyjska. Jedynie „filologia angielska” oraz „filologia germańska” prowadzone są zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej. Nawet biorąc pod uwagę odsiew następujący na kolejnych latach studiów można stwierdzić, iż popularność kierunku wzrasta. Jednolite studia magisterskie na „filologii rosyjskiej” są wygaszane (w bieżącym roku akademickim prowadzony jest ostatni, piąty rok).

Misja i strategia Uczelni są jasno zdefiniowane. Kompetencje Władz na szczeblu Uczelni i jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów oraz podejmowane przez nie działania są generalnie zgodne z prawem. Istniejąca struktura organizacyjna umożliwia realizację celów naukowych i dydaktycznych. W wizytowanej jednostce kształci się na studiach stacjonarnych więcej studentów niż na studiach niestacjonarnych. Korekty wymagają wewnętrzne uregulowania prawne dot. regulaminu pomocy materialnej oraz wysokości opłat za usługi edukacyjne W warunkach istniejących w wizytowanej Uczelni i jednostce istnieje możliwość realizacji zamierzonych celów.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Opis sylwetki absolwenta jest zgodny z wymogami standardów i regulacjami przyjętymi w ramach procesu bolońskiego i obejmuje zdobyte umiejętności praktyczne i zakresy wiedzy merytorycznej oraz wskazania możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia. Opis sformułowany jest w pełni w języku efektów kształcenia i dotyczy w swym trzonie absolwentów wszystkich kombinacji specjalności, uwzględnia ponadto umiejętności specyficzne dla danej kombinacji oraz kompetencje zdobyte w trakcie studiów drugiego przedmiotu. Absolwent studiów I stopnia otrzymuje tytuł zawodowy licencjata i dysponuje znajomością języka wybranej specjalizacji na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy (ESOKJ) oraz podstawową znajomością języka drugiego. Posiada

podstawową wiedzę z zakresu struktury języka i jego historii, wiedzę o literaturze i kulturze krajów, w których jest używany. Ma wykształcone podstawowe umiejętności w zakresie analizy tekstu, tłumaczenia ustnego i pisemnego. Absolwent uzyskuje również kwalifikacje o charakterze ogólnym i interkulturowym, umiejętność samooceny i krytycznego myślenia, pracy w zespole i dalszego samokształcenia oraz jest przygotowany do podjęcia studiów II stopnia w ramach danej specjalności lub pokrewnej. Po specjalizacji nauczycielskiej zdobywa nadto umiejętności ogólnopedagogiczne i ma uprawnienia do nauczania języka i drugiego przedmiotu w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Absolwent studiów II stopnia uzyskuje tytuł magistra, jest specjalistą we wszystkich wymienionych wyżej zakresach na poziomie odpowiednio pogłębionym i operuje językiem ogólnym na poziomie C2 ESOKJ uzupełnionym o język specjalistyczny kilku dziedzin. Jest przygotowany do wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji językowych, w tym pracy tłumacza i posiada (ewentualnie) uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela języka we wszystkich typach szkół, ma wpojone nawyki ustawicznego samokształcenia językowego i metodycznego, dokonywania samodzielnych wyborów, podejmowania decyzji, poszerzania wiedzy i umiejętności praktycznych związanych ze zmianą zawodu, jest otwarty na inne kultury i przygotowany do podjęcia studiów III stopnia.

Wniosek: struktura sylwetki absolwenta jest zgodna z uregulowaniami zawartymi w standardzie. Struktura kwalifikacji absolwenta jest zgodna z deskryptorami efektów kształcenia przyjętymi w ramach procesu bolońskiego.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Procedura rekrutacji została ujednolicona dla całego Uniwersytetu i odbywa się centralnie pod nadzorem Uniwersyteckiej Komisji Rekrutacyjnej zgodnie z uchwałą Senatu nr 83. Kandydaci przyjmowani są w oparciu o listę rankingową zawierającą liczbę punktów uzyskanych w procesie kwalifikacji, w trakcie której brane są pod uwagę wyniki egzaminu pisemnego z egzaminu maturalnego z określonych przy poszczególnych specjalnościach przedmiotów. Przedmioty podzielone są na trzy kategorie (1 – język specjalności, 2 – język polski, 3 - historia, historia sztuki, WOS, język łaciński i kultura antyczna, język grecki i kultura antyczna, filozofia, drugi język obcy, geografia), a uzyskane wyniki mnożone są przez współczynniki. Jeżeli kandydat ma wynik z danego przedmiotu na dwóch poziomach albo ma wyniki z więcej niż jednego przedmiotu, do kwalifikacji uwzględniany jest ten wynik, z którego kandydat uzyska więcej punktów po uwzględnieniu przeliczników. Uwzględniany

jest także przypadek szczególny matury dwujęzycznej. Ostateczny wynik w procesie kwalifikacyjnym stanowi suma wyników z przedmiotów określonych w kategoriach 1-3, uwzględniająca wynik na świadectwie dojrzałości oraz przeliczniki za każdy przedmiot. Procedura ta ma zastosowanie do kandydatów z nową maturą na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie. Analogiczny mechanizm z innymi przelicznikami obowiązuje przy starej maturze. Kandydatów z maturą międzynarodową obowiązują takie same przedmioty egzaminu maturalnego jak kandydatów z nową maturą, a do przeliczenia wyników przewidziano odrębną tabelę.

Rekrutacja na studia II stopnia obejmuje rozmowę kwalifikacyjną w języku wybranej specjalności i przewiduje konkurs dyplomów. W trakcie rozmowy oceniana jest kompetencja językowa i znajomość wybieranej dziedziny. Studia te adresowane są w pierwszym rzędzie do absolwentów studiów licencjackich kierunku *filologia* odpowiedniej specjalności językowej. W przypadku jednak, gdy licencjat został uzyskany w specjalności innej niż filologia, wymagana jest znajomość studiowanego języka na poziomie C1, co weryfikuje się egzaminem na poziomie licencjackim (rusycystyka, germanistyka) bądź odpowiednim certyfikatem językowym (np. CAE, CPE, ZD, Goethe - B2, Goethe - C1, ZOP, KDS, GDS, DSD II lub odpowiednie certyfikaty ÖSD).

Zasady te stosuje się przy rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne. Jednostki prowadzące poszczególne specjalności często uzależniają uruchomienie danego typu studiów od zgłoszenia się określonej liczby kandydatów.

Zasady rekrutacji i sposób selekcji kandydatów są prawidłowe.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami. Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Studia przebiegają na podstawie programów opracowanych odrębnie dla każdego trybu studiów. Wszystkie programy są przygotowane niezwykle szczegółowo, a dobór przedmiotów, ich treści i obciążenie godzinowe są zgodne ze standardami nauczania i opisem sylwetki absolwenta. Zachowane są zalecane standardami ilości godzinowe i proporcje poszczególnych grup przedmiotów podstawowych, kierunkowych i do wyboru. Także

poszczególne przedmioty i ich wymiar godzinowy są zgodne z wytycznymi, czasem są przekraczane w wyniku własnych rozwiązań programowych oraz oferowanych kombinacji specjalizacji. Wyróżnia się trzy grupy przedmiotów: A – obowiązkowe dla wszystkich specjalności, przy czym studenci mogą tu wybierać specjalizację (w tym nauczycielską) i język obcy; B – konwersatoria do wyboru z zakresu filologii i dyscyplin pokrewnych; C – zajęcia do wyboru z oferty całego uniwersytetu. Na studiach II stopnia struktura programu jest modułowa i student wybiera zajęcia z trzech modułów. Opis modułów sporządzony jest w języku efektów kształcenia i zawiera przyporządkowanie poszczególnych efektów z sylwetki absolwenta do wiedzy, umiejętności i kompetencji zawartych w opisie modułów i przedmiotów. Stosunek wykładów do zajęć ćwiczeniowych, seminaryjnych i warsztatowych jest właściwy: wykłady stanowią ok. 25% oferty, przy czym procent zajęć seminaryjnych wzrasta znacznie na latach starszych i na II stopniu. Studia niestacjonarne II stopnia przebiegają na zasadzie modułowej z podstawowym modułem językowym, jako obowiązkowym i trzema modułami do wyboru.

W odniesieniu do całego programu warto podkreślić szeroką ofertą specjalizacji łączonych. W ocenie Zespołu Oceniającego sekwencja przedmiotów jest zasadniczo poprawna.

Gdy chodzi o zajęcia do wyboru, to obserwuje się przenoszenie części zajęć kierunkowych do bloku zajęć do wyboru na zasadzie obligatoryjnego przypisania konkretnych przedmiotów do danej specjalizacji, co gwarantuje zachowanie odpowiedniego profilu i poziomu wybranej ścieżki kształcenia. Dobrym przykładem sekwencyjności przedmiotów jest oferowany jako fakultet tzw. moduł łódzki, który student może wybrać tylko jako całość za 32 punkty. Oferta programowa przewiduje też możliwość uzyskania uprawnień do nauczania języka obcego w systemie jedno- i dwuprzedmiotowym w ramach specjalizacji nauczycielskiej regulowanej standardami kształcenia nauczycieli. Największym powodzeniem cieszy się tu kombinacja z językiem angielskim.

Studenci studiów II stopnia na germanistyce mogą wybrać także opcję „studiów partnerskich” prowadzonych przez UŁ i Uniwersytet w Gießen. Każda specjalność obejmuje praktyki zawodowe wymagane standardami. Szeroka oferta specjalności kombinowanych dobrze przygotowuje absolwentów do podejmowania różnych typów pracy.

Stopień internacjonalizacji jest znaczny, co jest typowe dla studiów filologicznych. Istotną rolę odgrywają tu codzienny kontakt z wykładowcami-cudzoziemcami, wykłady i seminaria gości zagranicznych, studia semestralne na uniwersytetach zagranicznych i

studia partnerskie prowadzone z uniwersytetem zagranicznymi, a także praktyki zawodowe za granicą.

1.4 Ocena systemu ECTS.

System punktów jest skonstruowany prawidłowo i działa zasadniczo w sposób poprawny. Jest on zgodny z obowiązującymi przepisami, wynikającymi z Rozporządzenia MNiSW z 3.10.2006 w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta, Zarządzenia Rektora UŁ nr 25 z 18.01.2010 w sprawie funkcjonowania Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS) w Uniwersytecie Łódzkim oraz Zarządzenia Rektora UŁ nr 79 z 22.06.2009 w sprawie zasad zaliczania studentom UŁ okresów studiów realizowanych w uczelniach partnerskich w ramach programów wymiany LLP – Erasmus, Campus Europae i innych. Problemy z zaliczeniem przedmiotów studiowanych podczas wyjazdu sygnalizowane przez studentów (por. cz.VII, pkt 3) wydają się wyjątkowe.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Studenci kierunku *filologia* mają pełny dostęp do informacji związanych z tokiem studiów. Są zapoznawani z sylabusami na pierwszych zajęciach. Ustalone na początku semestru warunki i tryb zaliczenia przedmiotu są przez większość wykładowców respektowane. Ewentualne zmiany zachodzą po uzgodnieniu ze studentami, zawsze na ich korzyść.

Na tablicach w budynkach poszczególnych instytutów/katedr oraz przy dziekanacie widnieją harmonogramy zajęć oraz sesji egzaminacyjnej. Studenci są bardzo zadowoleni, że terminy egzaminów są podawane z dużym wyprzedzeniem, przez co łatwiej im rozplanować czas na naukę oraz dodatkowe zajęcia.

Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów poza zajęciami na konsultacjach. Godziny dyżurów są podawane studentom na zajęciach, a także widnieją na tablicach informacyjnych w budynkach poszczególnych instytutów/katedr. Studenci są zadowoleni z terminów dyżurów, ponadto podkreślają, że większość wykładowców jest dostępna drogą elektroniczną oraz można się z nimi umówić na dodatkowe terminy spotkań.

Studenci są zadowoleni z możliwości konsultacji z dyrektorami Instytutów i dziekanami. Mają z nimi stały kontakt także poza dyżurami. Dyrektorzy są otwarci na potrzeby studentów, wiele spraw, z jakimi studenci się zwrócili zostało rozpatrzonych pozytywnie i w miarę możliwości szybko wdrożonych. Zastrzeżenia wzbudziły zbyt krótkie godziny otwarcia dziekanatów. Studenci są zadowoleni z dostępności materiałów dydaktycznych potrzebnych na zajęcia. Większość z nich znajdują w bibliotece danej katedry lub w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego. Wielu wykładowców udostępnia materiały dydaktyczne studentom na

zajęciach albo w czasie konsultacji. Rzadko materiały są zamieszczane na stronach internetowych, co w opinii studentów byłoby dla nich komfortowe – między innymi zmniejszyłoby koszty związane z powielaniem materiałów.

Studenci filologii rosyjskiej mogą korzystać z sali komputerowej w ograniczonym czasie. Mimo zgłoszeń do dyrektora instytutu czas ten nie został wydłużony. Studenci kierunku są więc zmuszeni do korzystania z komputerów dostępnych w budynku biblioteki głównej, który jest znacznie oddalony od budynku instytutu.

System opieki naukowej i dydaktycznej, mimo drobnych niedociągnięć, działa sprawnie.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Weryfikacja osiągnięć studentów na kolejnych etapach ich studiów jest prowadzona rzetelnie i dokumentowana. Do wglądu przedstawiono przechowywane zestawy prac studenckich, w tym zarówno testy przykładowe (wzory), jak też testy wypełnione, sprawdzone i ocenione, a także prace o charakterze wypracowań i esejów. Wszystkie obejrzone prace były sumiennie sprawdzone, przeliczone na punkty i ocenione. Warunki zaliczenia przedmiotu podawane są na pierwszych zajęciach. Obowiązuje skala ocen 2-5 z plusami. Programy studiów podają terminy i formy zaliczania przedmiotów.

System weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów nie nasuwa zastrzeżeń.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Największy odsiew studentów obserwuje się na I i II roku studiów I stopnia, gdzie na niektórych specjalnościach przekracza niekiedy 40%. Na taki stan składa się kilka przyczyn: przyjmowanie na studia osób, które zdały maturę na poziomie podstawowym i uzyskały wynik z najniższą ilością punktów, nieumiejętność dostosowania się do sposobu uczenia się innego na studiach niż w szkole średniej, negatywna weryfikacja możliwości i predyspozycji do intensywnego uczenia się języka obcego, niemożliwość pogodzenia studiów na dwóch kierunkach, traktowanie studiów filologicznych jako sposobu na douczenie się języka obcego na bezpłatnym lektoracie prowadzonym przez bardzo dobrych lektorów, na bardzo wysokim poziomie, w bardzo dużym wymiarze godzin.

Skala odsiewu jest prawidłowa, a jego przyczyny zrozumiałe.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Ogólne zasady dyplomowania formułuje „Regulamin studiów w Uniwersytecie Łódzkim”. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie wszystkich przewidzianych programem studiów przedmiotów oraz praktyk zawodowych, zdobycie wymaganej liczby punktów ECTS i napisanie pracy dyplomowej. Pracę przygotowuje się w trakcie seminarium licencjackiego bądź magisterskiego. Wyboru seminarium dokonuje student zapisując się w systemie USOS. Przy zapisie obowiązuje ranking kandydatów uzależniony od uzyskanych ocen. Tematy prac ustalane są z uwzględnieniem preferencji studentów, a następnie zatwierdzane przez kierowników Katedr, Radę Instytutu, Radę Wydziału i publikowane w Internecie.

Praca licencjacka/magisterska jest przyjmowana przez promotora i kierowana do recenzenta. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji odbywa się egzamin dyplomowy w formie ustnej przed trzyosobową komisją powołaną przez dziekana; w jej skład wchodzi promotor i recenzent, a przewodniczy jej profesor. Zakres egzaminu związany jest z tematem pracy, stanowi go też wiedza uzyskana w ciągu studiów, zwłaszcza wiadomości z zakresu wybranej specjalności. Ocena końcowa (dla obu typów dyplomu) jest obliczana jako ocena ważona: 60% średniej ocen ze studiów + 20% oceny pracy + 20% oceny egzaminu dyplomowego.

W celu przeciwdziałania patologiom, prowadzi się ujednoliconą politykę antyplagiatową.

Patologiom przeciwdziałają następujące procedury dyplomowania:

1. Praca dyplomowa (licencjacka i magisterska) poza wersją papierową, składana jest w wersji elektronicznej w celu weryfikacji stopnia oryginalności poprzez programy antyplagiatowe (program ‘Plagiat’)
2. Zdecydowanie najbardziej skuteczną formą zapobiegania patologiom jest jednak stała, regularna współpraca pomiędzy promotorami i dyplomantami.

Na specjalności **filologia południowosłowiańska studia I stopnia** kończą się egzaminem licencjackim, do którego studenci przygotowują trzy wystąpienia (prezentacje) z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i zagadnień kulturoznawczych, które swoim zakresem wykraczają poza wiedzę przekazywaną w ramach realizacji programu (mają charakter samodzielnie opracowanego zagadnienia, do którego wykorzystana jest bibliografia przedmiotu, zebrana przez studenta). Tematy wystąpień są w trakcie trzeciego roku studiów konsultowane z wykładowcami i przyjmowane przez wyznaczoną w jednostce komisję.

Podczas wizytacji przejrano po 10 prac dyplomowych na każdej specjalności. Analiza losowo wybranych prac dyplomowych wykazała, że reprezentują one ogólnie dobry poziom językowy formalny i merytoryczny, choć zdarzają się też prace słabsze. Promotorami prac licencjackich byli pracownicy w stopniu doktora, sporadycznie pracownicy samodzielni, a prac magisterskich - samodzielni pracownicy naukowcy, rzadziej doktorzy (wtedy recenzentem

był z reguły pracownik samodzielny). W dwóch przypadkach promotorem i recenzentem prac magisterskich z zakresu językoznawstwa obronionych w 2010 roku byli pracownicy w stopniu doktora. Zespół Oceniający zaleca unikanie takich sytuacji. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył pracownik samodzielny. Tematyka mieściła się w zakresie badawczym promotorów, była aktualna i uwzględniała aspekty praktyczne. Skontrolowane prace licencjackie liczą od 30 do 50 stron, a magisterskie od 80 do 120 stron, są językowo i formalnie ogólnie poprawne, mają zwykle wydzieloną część teoretyczną i materiałowo-analityczną. Są też jednak prace z mocno rozbudowanym aneksem. Większość prac ma układ: 0 – wstęp, 1-4/4 – rozdziały zasadnicze, zakończenie, bibliografia, są zaopatrzone w stronę tytułową w języku obranej specjalizacji i polskim oraz streszczenie w języku polskim. Prace literaturoznawcze wydzielają bibliografię prymarną i sekundarną, prace językoznawcze zwykle wydzielają pozycje słownikowe, badawcze i źródłowe. Bibliografia prac licencjackich jest krótka i jednorodna, co jest zasadne. Istnieje wersja elektroniczna pracy zarchiwizowana na CD. Warto zwrócić uwagę, aby tematy prac (zwłaszcza licencjackich) nie były formułowane zbyt obszernie, aby odpowiadały możliwościom intelektualnym studentów i aby bibliografie obejmowały nie tylko monografie, ale także artykuły.

Przejrzane prace napisane były w języku specjalizacji na filologii angielskiej, hiszpańskiej, niemieckiej i romańskiej. Na filologii rosyjskiej obok rosyjskiego często dopuszczany jest język polski. Na filologii klasycznej i słowiańskiej natomiast prace pisane po polsku przeważały, a do wyjątków należały dysertacje obcojęzyczne: tylko jedna praca (na 10) zredagowana była po łacinie i jedna (na 10) po słoweńsku. W tym wypadku streszczenie podano w wersji polskiej, w pozostałych – pisanych po polsku – streszczenie, objętości 1-2 str. jest – odpowiednio po łacinie lub po słoweńsku. Warto przyjąć za zasadę, że praca dyplomowa jest pisana w języku studiowanej specjalizacji. Wymóg taki byłby konsekwencją założenia przyjętego w opisie sylwetki absolwenta, że zna on studiowany język na poziomie C1-C2.

We wszystkich skontrolowanych wypadkach recenzje były napisane wg ogólnie przyjętych standardów oraz zawierały umotywowaną ocenę. Odnotowano niewielkie rozbieżności w ocenie prac, nieprzekraczające 1 punktu. Wszystkie skontrolowane prace spełniają wymogi stawiane dysertacjom licencjackim/magisterskim.

Ocena zasad dyplomowania stosowanych na kierunku *filologia* jest zasadniczo pozytywna. Korekty wymaga: dobór tematów, zdarzające się niekiedy redagowanie prac po polsku zamiast – jak należałoby się spodziewać – w języku obranej specjalności, a także skład komisji na egzaminie dyplomowym.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Efekty kształcenia na kierunku filologicznym są zgodne ze standardami i przyjętym programem.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Przy zachowaniu tradycyjnych metod nauczania (wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria językowe), dąży się do zaktywizowania studentów poprzez prace projektowe oraz do indywidualizacji kształcenia poprzez system konsultacyjny a także zastosowanie technologii informacyjnych. W ramach kształcenia językowego oraz przygotowania do pracy tłumacza wykorzystywane są laboratoria językowe, studenci mają także stały dostęp do pracowni komputerowych z szerokopasmowym łączem internetowym. Metody dydaktyczne są dostosowane do celów i zakładanych wyników kształcenia.

Zajęcia prowadzi się w języku studiowanej specjalizacji, wybrane wykłady są otwarte dla studentów innych specjalności i kierunków w ramach Wydziału Filologicznego i Uniwersytetu Łódzkiego.

Zgodnie z regulaminem studiów w Uniwersytecie Łódzkim, szczególnie uzdolnieni i wyróżniający się studenci drugiego i wyższych lat studiów, których średnia ocen jest równa lub wyższa niż 4,0, mogą się ubiegać o indywidualny program studiów.

W uzasadnionych przypadkach studenci mogą ubiegać się także o indywidualną organizację studiów. Ze względu na systematycznie zwiększającą się liczbę studentów studiujących na więcej niż jednym kierunku, wprowadzony został zindywidualizowany elektroniczny system zapisów na poszczególne zajęcia, co umożliwia studentom dostosowanie planu zajęć do indywidualnych potrzeb.

Studenci są w stałym kontakcie z wykładowcami poprzez udostępnione adresy poczty elektronicznej, witryny internetowe poszczególnych jednostek organizacyjnych i Wydziału.

Systematycznie odbywają się konsultacje dla studentów w wymiarze 2 godzin lekcyjnych tygodniowo. Ponadto studenci korzystają z możliwości bezpośredniej współpracy z wykładowcami w ramach działalności i spotkań kół naukowych.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Pełna informacja dotycząca sylabusów jest dostępna w Internecie, w bibliotekach i sekretariatach jednostek. Sylabusy zawierają niezbędne informacje organizacyjne, wymagania wstępne, cele, efekty, tematy i programy zajęć, warunki zaliczenia, oraz wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej do zajęć. Sylabusy są opracowane poprawnie i łatwo dostępne.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Praktyki różnią się między sobą w zależności od tego, czy zaadresowane są dla specjalizacji nauczycielskiej czy nie.

Praktyki pedagogiczne śródroczne i ciągłe (dla specjalizacji nauczycielskiej) stanowią nieodłączną część procesu dydaktyczno-wychowawczego i równorzędnie z innymi zajęciami objętymi planem studiów podlegają obowiązkowemu zaliczeniu. Zorganizowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Realizacja praktyk poprzedzona jest podpisaniem między dyrekcją szkoły i dziekanem Wydziału Filologicznego „Porozumienia” zawierającego podstawę prawną oraz obowiązki szkoły wynikające z przyjęcia studentów na praktyki. Z wyznaczonym przez dyrektora szkoły nauczycielem-opiekunem Uniwersytet Łódzki zawiera umowę o dzieło. Wynagrodzenie dla nauczyciela określają przepisy obowiązujące w UŁ.

Głównymi zadaniami praktyk pedagogicznych są:

1. Pogłębienie procesu doskonalenia metodycznego przez konfrontację przygotowania teoretycznego z praktyką szkolną oraz wdrożenie do nauczania przedmiotu kierunkowego pod opieką doświadczonych nauczycieli specjalistów.
2. Pogłębienie znajomości całokształtu pracy pedagogicznej w różnych typach szkół.
3. Kształtowanie postawy zawodowej przyszłego nauczyciela-wychowawcy.
4. Rozwijanie własnej inwencji studentów w organizacji i prowadzeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych.
5. Zapoznanie praktykanta ze szkołą i jej środowiskiem społecznym jako terenem przyszłej pracy zawodowej.

Organizacja śródrocznych praktyk pedagogicznych

Praktyki śródroczne odbywają się w ramach zajęć z metodyki w wymiarze 2 godzin tygodniowo, w czwartym semestrze – w szkole podstawowej i piątym semestrze – w liceum ogólnokształcącym. Współpracę ze szkołą nawiązuje opiekun kierunkowy praktyk wyznaczony przez dziekana Wydziału Filologicznego. Dyrektor szkoły wyznacza

nauczyciela-opiekuna z ramienia szkoły. Nauczyciel przedmiotu kierunkowego z danej placówki musi wyróżniać się doświadczeniem, kreatywnością oraz legitymować się dokumentami potwierdzającymi ukończone formy doskonalenia.

Organizacja ciągłych praktyk pedagogicznych

Zgodnie z wymaganiami Ministerstwa Edukacji Narodowej studentów obowiązuje 150 godzin praktyk pedagogicznych ciągłych, odbywanych w dwóch cyklach: 4 tygodnie w szkole podstawowej - na II roku studiów oraz 2 tygodnie w liceum ogólnokształcącym (ewentualnie w gimnazjum) - na III roku studiów

W ramach I cyklu praktyk student powinien przepracować w szkole minimum 100 godzin, na które składają się: a) obserwacje lekcji b) lekcje przeprowadzone przez studenta (**32** godz. lekcyjne) c) uczestnictwo w innych formach pracy nauczyciela.

W ramach II. cyklu praktyk student powinien przepracować w szkole minimum 50 godzin, na które składają się: a) obserwacje lekcji b) lekcje przeprowadzone przez studenta (**18** godz. lekcyjnych) c) uczestnictwo w innych formach pracy nauczyciela.

Współpracę ze szkołą nawiązuje student zaopatrzony przez opiekuna kierunkowego w regulamin praktyk oraz skierowanie Uniwersytetu.

Od r. ak. 2008/2009 studenci mogą odbywać praktyki w ramach programu LLP-Erasmus w ośrodkach zagranicznych, samodzielnie przez nich wybranych zgodnie z indywidualnymi preferencjami i predyspozycjami (dotychczas największą popularnością cieszyły się biblioteki uniwersyteckie, lokalne media, centra nauczania języków obcych, biura tłumaczy, agencje turystyczne oraz szpitale). Praktyki odbyte w ramach programu LLP-Erasmus na podstawie przywiezionej z zagranicy pełnej dokumentacji uznawane są przez kierunkowego koordynatora ds. programu LLP-Erasmus, a następnie zatwierdzane przez dziekana Wydziału Filologicznego. Germanistyka łódzka umożliwia swoim studentom odbywanie praktyk pedagogicznych w Weingarten w Niemczech oraz w ramach programu Comenius w Anglii i Irlandii, gdzie uczą języka niemieckiego, angielskiego i polskiego.

Na filologii klasycznej, iberystyce oraz na sławistyce w ostatnim trzyleciu praktyki zawodowe nie były prowadzone (zainteresowani studenci mogli odbywać je w ramach specjalizacji zawodowych na innych kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Filologicznym UŁ).

Studenci mogą zostać zwolnieni z praktyk, jeśli w trakcie studiów pracują lub są na stażu i mogą to udokumentować. Studenci dodatkowego fakultetu zawodowego *translatoryka* są

zobowiązani w ramach praktyk do przetłumaczenia 10 stron tekstu pisemnego lub 10 stron tekstu ustnego na zlecenie instytucji wskazanej przez opiekuna.

Reasumując: Praktyki różniące się szczegółami organizacyjnymi na różnych specjalnościach są zorganizowane w sposób poprawny. Należy wprowadzić praktyki na wszystkich specjalnościach filologicznych.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja studiów nie nasuwa uwag krytycznych. Obsada zajęć jest prawidłowa, zajęcia są rozkładane w czasie tak, by w miarę możliwości wyeliminować okienka. Sesje egzaminacyjne projektowane są w sposób poprawny, obciążenie studentów jest zasadniczo równomierne.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitacja objęła grupy zajęć dla studiów stacjonarnych I i II stopnia oraz niestacjonarnych studiów I i II stopnia

Wszystkie hospitowane zajęcia były dobrze przygotowane przez wykładowców pod względem merytorycznym i metodycznym. Wszystkie zajęcia prowadzone są przez nauczycieli akademickich zgodnie z ich dorobkiem naukowym. Prawie zawsze studenci otrzymywali przygotowane dla nich przez wykładowców kserografowane kopie materiałów. Studenci reprezentują wysoki poziom językowy i aktywnie uczestniczą z zajęciach. Zajęcia prowadzone są w dobrym tempie i życzliwej atmosferze. Na dobry metodyczny poziom zajęć nie miał wpływu fakt, że tylko nieliczni wykładowcy posługują się sprawnie pomocami audiowizualnymi i technicznymi. Zastrzeżenia budzi natomiast zbyt duża liczebność niektórych grup na zajęciach z praktycznej nauki języka.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku zasługuje na ocenę pozytywną. Prace dyplomowe prezentują odpowiedni poziom. Nie budzą zastrzeżeń: system oceny studentów, organizacja i realizacja procesu dydaktycznego, system ECTS, Wskazane byłoby redagowanie dysertacji w języku obranej specjalizacji. Zespół Oceniający zaleca objęcie obligatoryjnymi praktykami wszystkich studentów. Pożądane byłoby zmniejszenie liczebności grup studenckich na zajęciach z praktycznej znajomości języka. Realizacja zamierzonych celów w warunkach istniejących w wizytowanej

jednostce jest możliwa.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

- 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

System zapewnienia jakości kształcenia obejmuje cztery podstawowe elementy: okresowy przegląd i weryfikację planów i programów nauczania, cykliczną ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych, systematyczną ewaluację zajęć i ich ocenę przez studentów, informowanie o ofercie i planowanych zmianach kształcenia. Całokształt spraw związanych z mechanizmami kontroli jakości jest regulowany Uchwałą nr 221 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego. Przewiduje on udział studentów w Komisji ds. Jakości Kształcenia (por. jednak pkt 2, 2.1)

- 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Działaniem, które ma zapewnić rozwój jakości kształcenia jest weryfikacja planów i programów studiów pod kątem adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, dostosowania projektowanych zajęć do poziomu studiów. W czasie wizytacji zespół mógł stwierdzić istnienie systematycznej kontroli polegającej na merytorycznej weryfikacji i aktualizacji sylabusów przedmiotów kierunkowych, specjalnościowych i specjalizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem koordynacji zajęć z zakresu praktycznej nauki języka prowadzonych przez kilku pracowników naukowo-dydaktycznych. Czuwa nad tym kierownictwo Katedry i Zakładów oraz zespół naukowo-dydaktyczny.

Modyfikacja planów i programów nauczania dokonywana jest przy uwzględnieniu sygnałów napływających z rynku pracy (przy okazji badania karier absolwentów, rozmów z pracodawcami, kontrolowania odbywanych praktyk itp.) i uwzględnia także

opinie studentów wyrażane w ankietach. Wszelkie wprowadzane zmiany są zatwierdzane przez Radę Wydziału Filologicznego UŁ.

3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

System oceniania studentów został określony w Regulaminie Studiów Uniwersytetu Łódzkiego. Ocena przeprowadzana jest stosownie do wymagań określonych w sylabusach przedmiotowych. Wszystkie przedmioty kończą się egzaminem lub zaliczeniem z oceną. Sam system oceny jest standardowy i nie odbiega od analogicznych systemów stosowanych w innych polskich uczelniach: zaliczenia zajęć dokonywane są na podstawie obecności i aktywności studenta na zajęciach; referatów i/lub prezentacji, prac pisemnych, sporządzanych w czasie trwania zajęć; zaliczeniowej pracy pisemnej; testu końcowego; rozmowy zaliczającej nieobecność (po 2 nieobecnościach); końcowego zaliczenia ustnego. Stosowane są też pisemne prace zaliczeniowe przygotowywane poza zajęciami.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

W całym Uniwersytecie Łódzkim istnieje ujednolicony system ankiet służących do oceny jakości kształcenia. Przedstawienie ankiet jest obowiązkowe dla Uczelni, jednak udział w ankietyzacji nie jest obligatoryjny dla studenta. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia. Ocenie nie podlega administracja. Studenci wypełniająankiety w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studenta. Ich wyniki udostępniane są w USOS-ie pracownikom, których dotyczą oraz dziekanowi i kierownikom jednostek w formie zbiorczego opracowania. Inną formą oceny cyklicznej jest dokonywana co 4 lata ocena każdego pracownika. Przeprowadza ją komisja powołana przez dziekana Wydziału Filologicznego.

Kontrola kadry dydaktycznej jest systemowa i regularnie stosowana. Obejmuje ona trzy podstawowe formy: ocenę okresową wynikającą z ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, ankietowanie przez studentów oraz hospitacje zajęć dydaktycznych. Do wglądu przedstawiono liczne protokoły hospitacji zajęć (nierzadko z podłączonymi materiałami wykładowcy, np. konspektami zajęć), zawierające rzetelne, krytyczne, czasem wręcz surowe omówienie zajęć i zalecenia pohospitacyjne. Wyniki hospitacji

służą jako materiał wyjściowy do analiz, opracowań zbiorczych i działań mających na celu doskonalenie i podnoszenie poziomu edukacji na kierunku.

Wiele uwagi przywiązuje się do ankiet studenckich (do wglądu przedstawiono ankiety z kilku ostatnich lat). Ankiety te to formularze z zestawami tych samych pytań do różnych przedmiotów / wykładowców i możliwością oceny od 1 do 5. Wylicza się średnią wartość odpowiedzi, odchylenia od średniej, wartość ogólną oraz komentarze opisowe studentów (niekiedy bardzo szczegółowe, otwarte i niezdawkowe). Do wglądu przedstawiono też wyniki procentowe dla poszczególnych jednostek Wydziału. Takie zestawienia i omówienia analizowane są na kolegiach dziekańskich. Ta kilkuetapowa ocena zapewnia wielostronność i dokładność, a także możliwość porównywania wyników w czasie.

5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

Studenci otrzymują wsparcie informacyjne przede wszystkim dzięki istnieniu strony internetowej swych jednostek. Pracownicy naukowo-dydaktyczni pełnią regularnie konsultacje dla studentów studiujących w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym, dodatkowo studenci korzystają z możliwości kontaktu z nimi za pomocą poczty elektronicznej. Praca dziekanatu jest dostosowana do godzin zajęć studentów, także do terminów zjazdów studiów niestacjonarnych.

6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

W skład systemu informacyjnego wchodzi: przechowywane i przetwarzane anonimowe ankiety studenckie na temat jakości zajęć dydaktycznych; oferta programowa i dydaktyczna prezentowana na stronie internetowej uczelni i stale aktualizowana. Wydawane są foldery informacyjne, na korytarzach budynków uczelnianych rozmieszczone są gabloty z aktualną informacją. Informacje o możliwościach zatrudnienia przygotowywane są przez Akademickie Biuro Karier, Zawodowych, por. dalej pkt 3 ;

- 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Dostęp do ww. informacji jest zapewniony dzięki istnieniu stron internetowych: Uczelni, Wydziału, Instytutów i Katedr.

Ocena założeń systemu wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia jest generalnie pozytywna. Zespół Oceniający uważa, że pożądanym byłby większy udział studentów w procedurach zapewnienia kontroli jakości (por. niżej 2, 2.1).

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Zgodnie z Uchwałą nr 221 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego studenci są członkami Komisji ds. Jakości Kształcenia. Jednakże zarówno studenci jak i przedstawiciele samorządu studentów na Wydziale nie biorą udziału w pracach na rzecz zapewniania jakości kształcenia. Przedstawiciele Wydziałowej Rady Studentów nie opiniują planów i programów kształcenia, co jest niezgodne z art. 68 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci obecni na spotkaniu nie byli zainteresowani działalnością w organach samorządu.

Studenci kwestionariusze ankiet wypełniają w systemie USOS. Wiedzą o wpływie wyników ankiet na zatrudnianie pracowników oraz są informowani przez dyrektorów instytutów o przeprowadzanych rozmowach z negatywnie ocenianymi wykładowcami. Podczas zajęć w późniejszych latach odczuwają efekty tych rozmów, dostrzegając zmianę metody nauczania i oceny studentów. Studenci podkreślają, że widząc efekty negatywnej oceny wykładowców, chcieliby z drugiej strony, by pracownicy ocenieni pozytywnie byli nagradzani. Studenci podczas spotkania zaproponowali utworzenie rankingu 10 najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich. Wyrażany był pogląd, że dobrą praktyką byłyby regularne spotkania władz instytutów ze studentami różnych specjalności, rozmowy o potrzebach, oczekiwaniach oraz wspólne wypracowywanie rozwiązań na rzecz Wydziału.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Opinie na ten temat nie były prezentowane (zob. niżej cz. IV, p. 5).

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Akademickie Biuro Karier Zawodowych przy Uniwersytecie Łódzkim zostało powołane zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Łódzkiego i rozpoczęło swoją działalność w marcu 2002 r. Jest organizacją, której działania koncentrują się na pomaganiu studentom w przejściu z okresu nauki do etapu poszukiwania pracy. Jej misją jest aktywizacja zawodowa studentów i absolwentów Uniwersytetu Łódzkiego, pomoc w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz współpraca z pracodawcami w celu przygotowania kadry absolwentów dla pracodawców.

Biuro poszukuje i udostępnia oferty pracy stałej, czasowej oraz staży i praktyk w kraju i za granicą, aranżuje bezpośrednie kontakty studentów i absolwentów z pracodawcami organizując Uniwersyteckie Targi Pracy. Pracodawcom oferuje prezentację ich firm na Uczelni. Biuro zajmuje się prowadzeniem bazy danych studentów i absolwentów w celu udostępnienia ich danych pracodawcom prowadzącym rekrutację pracowników. Do zadań Biura należy organizacja szkoleń z redagowania dokumentów aplikacyjnych i doradzania dotyczącego przebiegu rozmowy kwalifikacyjnej. Informacje swoje Biuro publikuje na stronie www.biurokarier.uni.lodz.pl/index.php.

Brak bliższych informacji na temat zakresu i sposobu monitorowania losów absolwentów.

Generalnie ocena działalności Akademickiego Biura Karier Zawodowych jest pozytywna.

Na wizytowanej Uczelni istnieje rozbudowany system kontroli jakości. Na skontrolowanym kierunku funkcjonuje on w sposób zadawalający. Obok oceny kadry naukowo dydaktycznej system ten powinien uwzględniać pracę administracji. Pożądane byłoby wciągnięcie studentów w prace na rzecz zapewniania jakości kształcenia. Wskazane wydaje się także promowanie i wyróżnianie najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	31	25 (7)	3 (...)	2 (...)	1
Doktor habilitowany	62	55 (14)	4 (...)	2 (...)	1
Doktor	217	177 (44)	35 (...)	1 (...)	4
Pozostali	79	25	47	0	7
Razem	389	282 (65)	89 (...)	5 (...)	13

- w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Wydziału Filologicznego jest zatrudnionych 376 nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 30 profesorów tytularnych, 61 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 213 ze stopniem naukowym doktora oraz 72 magistrów. Dla 371 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (aż dla prawie 94 %) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon ogółu kadry Uczelni stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 56 %). Profesorowie stanowią ok. 8 %, doktorzy habilitowani - ok. 16 %, a osoby z tytułem zawodowym magistra - ok. 20 %. Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Wydział Filologiczny jest jednostką wiążącą rozwój kadrowy przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	15 (8)	3 (-)	5 (3)
2006	18 (10)	4 (3)	1 (1)
2007	11 (4)	6 (3)	2 (2)
2008	16 (11)	3 (2)	3 (1)
2009	9 (4)	1 (1)	1 (-)
Razem	69 (37)	17 (9)	12 (7)

Wnioski: Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry zwłaszcza na poziomie stopnia naukowego doktora.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano zajęcia dydaktyczne prowadzone osobiście na kierunku studiów i poziomie kształcenia w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych,

Wszyscy pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego legitymują się odpowiednim dorobkiem z zakresu filologii

oraz

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Do minimum kadrowego zgłoszono 65 osób (21 pracowników samodzielnych i 44 doktorów).

w zakresie filologii angielskiej – 20 (6 samodzielnych i 14 doktorów),

w zakresie filologii germańskiej – 16 (3 samodzielnych i 13 doktorów),

w zakresie filologii hiszpańskiej – 4 (2 samodzielnych i 2 doktorów),

w zakresie filologii klasycznej – 4 (2 samodzielnych i 2 doktorów),

w zakresie filologii południowosłowiańskiej – 10 (3 samodzielnych i 7 doktorów),

w zakresie filologii romańskiej – 5 (2 samodzielnych i 3 doktorów).

Wymagania dotyczące minimum kadrowego jest spełnione dla wizytowanego kierunku.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 11 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi 1:34 przy wymaganym 1:50.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń i jest zgodna z kompetencjami i dorobkiem naukowym wykładowców. Są oni dostępni dla studentów podczas dyżurów odbywanych regularnie w wymiarze min. 2 godz. lekcyjnych tygodniowo. Dni, godziny oraz miejsce dyżurów są podane do wiadomości na tablicy informacyjnej. Pracownicy są dostępni dzięki poczcie elektronicznej i jeśli istnieje taka potrzeba, udzielają konsultacji poza godzinami dyżurów. Na kierunku *filologia* zatrudnieni są wykładowcy z zagranicy. Prowadzą oni w pierwszej kolejności zajęcia typu PNJ (co najmniej jeden rodowity użytkownik wykładanego na kierunku języka obcego pełniący funkcję lektora/asystenta językowego), choć są wśród nich także samodzielni pracownicy nauki, których kompetencje wykorzystywane są podwójnie: jako native speakerów na zajęciach typu seminaryjnego lub na wykładach. Oprócz tego, w proces dydaktyczny wciągani są wykładowcy zagraniczni przybywający do Łodzi z wykładami gościnnymi na krótszy okres.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkaniu z pracownikami obecnych było ok. 100 osób reprezentujących wszystkie specjalności kierunku *filologia*, mimo to spotkanie było stosunkowo jałowe, a chętnych do wypowiedzania się niewielu. W nielicznych wypowiedziach podniesiono takie problemy, jak:

1. bardzo trudne warunki lokalowe filologii, usytuowanie jej w różnych budynkach z koniecznością przechodzenia studentów i wykładowców z miejsca na miejsce, słabe wyposażenie sal dydaktycznych;

2. studenci dwukierunkowi mają co prawda problem z utrzymaniem się na obu studiowanych kierunkach, ale stanowią „być albo nie być” specjalności filologicznych. Wprowadzenie opłat za studiowanie drugiego kierunku spowoduje, że studenci ci odejdą, a część pracowników zostanie bez pensum (postulowano wprowadzenie nauczania modułowego: student na drugim kierunku wchodzi jedynie w moduł np. ekonomiczny, a nie wymaga się od niego, by zaliczał wszystkie przedmioty tego kierunku);

3. niełatwy kontakt rusycystów z uczelniami rosyjskimi (łatwiej nawiązuje się współpracę z rusycystami z krajów Unii Europejskiej), wyjazdy do Rosji finansowane są głównie z własnej kieszeni pracownika;

4. o ile pracownicy naukowo-dydaktyczni otrzymują granty, o tyle dydaktycy nie są oceniani punktowo i tym samym nie „zarabiają” na granty (głos z Pracowni Dydaktyki i TŚN Instytutu Rusycystyki);

5. postulat otwarcia przestrzeni dla starszych wykładowców, osób z dużą wiedzą i wieloletnim doświadczeniem, których w pracy na uczelni nie zastępują np. doktoranci;

6. wyrażono zaniepokojenie zmniejszającą się liczbą wykwalifikowanych bibliotekarzy i obniżeniem skali finansowania zakupów nowości dla bibliotek katedralnych.

Głosy pozytywne dotyczyły: przychylności Rady Wydziału dla adiunktów i ich potrzeb (urlopy naukowe, stypendia itp.) i bardzo dobrej współpracy filologii zachodnich z zagranicą dzięki programowi Erasmus.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym i ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i

higieny pracy.

Akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosowała dotychczas własny wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Od przyszłego roku akademickiego planuje się wprowadzenie wzoru oświadczenia proponowanego przez Prezydium PKA.

Sytuacja kadrowa na ocenianym kierunku jest bardzo dobra. Następuje wyraźny wzrost potencjału naukowego Wydziału. Wymogi minimum kadrowego są spełnione.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

W wyniku parametryzacji jednostek Wydział otrzymał II kategorię.

Działalność naukowa na kierunku *filologia* pokrywa szerokie spektrum zagadnień, które w skali Wydziału Filologicznego można podzielić na dwa główne, bardzo szerokie nurty: językoznawczy i historyczno-literacki/kulturoznawczy. Akcenty na poszczególne grupy zagadnień rozłożone są różnie w różnych specjalnościach.

Filologia angielska

Badania naukowe dotyczą w zakresie językoznawstwa:

- angielskiego językoznawstwa teoretycznego i jego zastosowań, nurtów współczesnego językoznawstwa, teorii języka, filozofii języka, semiotyki, metodologii badań pragmatycznych, semantyki, medioznawstwa, kognitywistyki, analizy dyskursu, interkulturowości;
- w zakresie literaturoznawstwa: modernistycznej i współczesnej poezji amerykańskiej, teorii literatury, amerykańskiej prozy okresu modernizmu, amerykańskiej literatury etnicznej oraz literatury kanadyjskiej, brytyjskiej literatury dramatycznej od średniowiecza po dramaty współczesny, kulturoznawstwa i przekładoznawstwa.

W okresie sprawozdawczym opublikowano 274 monografie lub rozdziały w monografiach, 13 publikacje w czasopismach recenzowanych z listy filadelfijskiej, 136 publikacji w innych czasopismach wydając w tym okresie na badania własne 121 tys. złotych.

W badaniach własnych uczestniczyło: w roku 2007 – 20 osób; 2008 – 12; 2009 – 7 osób.

Projekty koncentrowały się wokół następujących zagadnień: literatura i kultura: dramat irlandzki, dramatopisarze jako reżyserzy, współczesny film brytyjski, badania literatury średniowiecznej, literatura amerykańska i kanadyjska, językoznawstwo stosowane: badanie wymowy angielskiej, dyskurs międzykulturowy i międzyjęzykowy, językoznawstwo komputerowe, przekładoznawstwo, historia języka.

Filologia germańska

Badania prowadzone w obu katedrach germanistycznych koncentrują się w zakresach: językoznawstwa niemieckiego i stosowanego (w tym glottodydaktyki i translatoryki) oraz literaturo- i kulturoznawstwa, a także historii niemieckiego obszaru językowego. Katedra Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii uczestniczy obecnie w 7 dużych projektach naukowych, z których jeden finansowany jest z badań własnych, jeden jest grantem kilku jednostek UŁ finansowanym przez Prezydenta Miasta Łodzi, a pozostałe powstają we współpracy z instytucjami niemieckimi i finansowane są przez Fundację im. F. Thyssena, Polsko-Niemiecką Fundację Nauki i Deutsch-Polnische Wissenschaftsstiftung. Na podkreślenie zasługuje prowadzenie obszerniejszych zagadnień badawczych ukierunkowanych na współpracę z innymi jednostkami własnej uczelni, z instytucjami naukowymi w kraju i za granicą. W planach Katedry Literatury jest 5 kolejnych projektów na najbliższe lata.

Wykaz publikacji obejmuje artykuły w czasopismach naukowych, pracach zbiorowych oraz tomach pokonferencyjnych, prace o charakterze redakcyjnym, tłumaczeniowym, sprawozdawczym, redakcje prac zbiorowych i czasopism, skrypty i podręczniki, recenzje, przekłady, publikacje w prasie popularno-naukowej i kulturalnej oraz referaty wygłoszone na konferencjach. Pracownicy wydali w okresie 2005-2010 m.in. ponad 15 monografii, 3 skrypty, 4 słowniki, opublikowali ok. 130 artykułów w czasopismach lub monografiach zagranicznych i ok. 100 w krajowych, ok. 40 tłumaczeń oraz ok. 20 recenzji i sprawozdań. Byli także autorami haseł słownikowych i encyklopedycznych oraz prowadzili ożywioną działalność popularno-naukową. Nakłady (w tys. zł): na badania własne 41,5, na badania statutowe 25,89, grant na kwotę 22,5. Do roku 2010 nie odnotowano finansowania związanego z realizacją projektów międzynarodowych, prac zleconych ani patentów..

Filologia hiszpańska

W ramach językoznawstwa badano następujące obszary:

- językoznawstwo opisowe i historyczne, kontrastywna analiza kategorii czasu i aspektu w hiszpańskim i polskim; diachroniczne studia dotyczące trybów języka hiszpańskiego; semantyka czasownika; lingwistyka etologiczna, socjopragmatyka,

etos komunikacyjny społeczności hiszpańskojęzycznych; gramatyka interakcji werbalnej; grzeczność językowa w ujęciu kontrastowym;

-

- prowadzono badania socjolingwistyczne dotyczące alternacji trybów, adresatywów i sposobów przekazywania informacji; badania glottodydaktyczne i traduktologiczne.

Główne kierunki badań literaturoznawczych to:

- modernizm hiszpański i latynoamerykański, powieść hiszpańska XX w., współczesna powieść latynoamerykańska, zagadnienia kanonu literackiego i czasu w powieści;
- literatura porównawcza, literatura cyfrowa, awangardowa, eksperymentalna;
- współczesna poezja hiszpańska (komparatystyka literacka: współczesna poezja hiszpańska i polska, klasycyzm w poezji w ujęciu porównawczym);
- związki pomiędzy filozofią kultury a literaturą; eseistyka latynoamerykańska.

Realizowano tematy badawcze w ramach badań własnych, które dotyczyły semantycznych problemów opisu słownictwa argentyńskiej odmiany języka hiszpańskiego, pojęcia <innego> w pronominalnych formach języka hiszpańskiego: socjopragmatycznych aspektów przekazywania informacji: między <tak> a <nie>, adresatywów.

Pracownicy Katedry Hispanistyki istniejącej jako samodzielna jednostka dopiero od 2008 roku opublikowali 40 pozycji w kategorii „monografie lub rozdziały w monografiach”, oraz 21 w kategorii „czasopism recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym”. Poniesione nakłady to 14,4 tys zł na badania własne i 6,982 tys. zł na badania statutowe. Nie odnotowano grantów, badań zleconych ani wpływów z programów międzynarodowych czy patentów.

Pracownicy **filologii klasycznej** prowadzili prace ściśle filologiczne oraz prace z pogranicza archeologii, historii, kultury, literaturoznawstwa, religioznawstwa, antropologii, etnologii. W szczególności zajmowano się monumentalnym 37-tomowym dziełem Gajusza Pliniusza, rzymskiego encyklopedysty okresu wczesnego cesarstwa, *Naturalis Historia*.

Wspólnym mianownikiem i punktem wyjścia do kolejnych badań był zbiór emblematów *Picta Poesis* (1552) autorstwa Barthélemy Aneau. Celem prac był przekład i komentarz łacińskojęzycznego zbioru emblematów jak również studium historyczno-literackie. Podobnie jak w przypadku prac nad dziełem Pliniusza, mamy do czynienia z typowymi dla klasyków badaniami interdyscyplinarnymi odwołującymi się do starożytnej literatury, malarstwa, symboliki, architektury, mitologii i religii.

Opublikowano w kategorii „monografie lub rozdziały w monografiach” 27 prac, 4 publikacje ukazały się w czasopismach z listy filadelfijskiej, w innych czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym – 61. Nakłady na badania statutowe osiągnęły kwotę 25800 zł,

a na badania własne 13384 zł. Nie odnotowano grantów, badań zleconych ani wpływów z programów międzynarodowych czy patentów.

W **Katedrze Filologii Romańskiej** badania obejmują następujące zagadnienia językoznawcze:

- pragmatyka, język mediów i Internetu, polityki, reklamy, komizm językowy (także w perspektywie traduktologicznej), perswazyjność, wyrażanie emocji, stylistyka
- języki specjalistyczne, ich odmiany funkcjonalne oraz terminologie, język subkultur młodzieżowych, żargony, argot;
- paremiologia i frazeologia, onomastyka, semantyka leksykalna,
- historia języka francuskiego, historia leksykografii, leksykologia francuska i romańska; leksykologia kontrastywna i konfrontatywna francusko-polska,
- tłumaczenie w procesie uczenia się języka obcego, strategie i techniki tłumaczeniowe,
- językoznawstwo korpusowe.

W zakresie literaturoznawstwa:

- nowelistyka szesnasto- i siedemnastowieczna, teoria dyskursu egzemplarnego,
- estetyka Oświecenia, retoryka w XVIII wieku, nowelistyka oświeceniowa, poetyka łań i powieść listowa,
- powieść z przełomu XIX i XX wieku, techniki narracyjne w powieści, twórczość Oktawiusza Mirbeau,
- dramat pierwszej połowy XX wieku, koncepcja bohatera dramatu, ekspresjonizm w dramacie oraz związki ekspresjonizmu europejskiego z dramatem francuskim i polskim, twórczość H.-R. Lenormanda.

W zakresie językoznawstwa stosowanego badania obejmują następujące zagadnienia:

- język obcy jako przedmiot nauczania i uczenia się, interferencje między- i wewnątrz- językowe, wczesnoszkolne nauczanie języków obcych i nauczanie dwujęzyczne
- metodyka przygotowania materiałów glottodydaktycznych,
- nowe technologie w nauczaniu języków obcych,
- chromatonimy a dydaktyka języków obcych,
- podsystemy języka w praktyce glottodydaktycznej,

Troje pracowników uzyskało nagrody Rektora UŁ I stopnia za działalność naukową.

W ramach badań własnych realizowano 18 tematów szczegółowych mieszczących się w grupach tematycznych wymienionych powyżej. Dorobek publikacyjny obejmuje: monografie lub rozdziały w monografiach – 83, publikacje w czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym – 17, lokalnym – 6. Nakłady na badania statutowe osiągnęły kwotę

14,692 zł, a na badania własne 24,300 zł. Nie odnotowano grantów, badań zleconych ani wpływów z programów międzynarodowych czy patentów.

Filologia rosyjska

Na specjalności **filologia rosyjska** prowadzone są prace badawcze głównie w zakresie językoznawstwa rosyjskiego (diachronicznego i synchronicznego, z naciskiem położonym na semiotyczne, kulturowe i psychologiczne strony komunikacji międzyludzkiej – także w aspekcie konfrontatywnym), literaturoznawstwa rosyjskiego (z naciskiem na okres staroruski, na folklor i kulturę rosyjską od czasów najdawniejszych po współczesność, a także na teorię i praktykę przekładu; działają tu 3 zespoły badawcze) i glottodydaktyki. W ostatnim trzyleciu Instytut Rusycystyki opublikował łącznie 148 prac (86 w dziale „monografie i rozdziały w monografiach” i 62 w czasopiśmie o zasięgu co najmniej krajowym). Są one wynikiem prac prowadzonych w ramach badań statutowych i własnych, w tym w międzynarodowych projektach badawczych (z Uniwersytetami w Giessen i Twerze). Nie odnotowano grantów, badań zleconych ani wpływów z programów międzynarodowych czy patentów.

W kadrze naukowej **Instytutu Rusycystyki** są uznani w kraju i za granicą specjaliści w zakresie literaturoznawstwa, przekładoznawstwa i językoznawstwa rosyjskiego (wschodniosłowiańskiego), nierzadko o dorobku, który wszedł do kanonu tych dyscyplin w Polsce. Są członkami m.in. Polsko-Rosyjskiej Komisji Historycznej PAN i RAN, Komisji Przekładoznawczej Międzynarodowego Komitetu Sławistów, The Study Group of Eighteenth Century Russia.

Instytut wydaje w ramach serii *Acta Universitatis Lodzensis* zeszyty naukowe *Folia Linguistica Rossica* (dotychczas 6 zeszytów) znajdujące się w wykazie publikacji punktowanych (6 pkt.).

W **Katedrze Sławistyki Południowej** badania naukowe prowadzone są w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz paleosławistyki i słowiańskiej kultury ludowej. Badania lingwistyczne mają charakter analiz jednego języka (bułgarskiego, serbskiego, słoweńskiego) bądź kilku konfrontatywnie (na materiale języka bułgarskiego, polskiego, słoweńskiego i białoruskiego). Prace mają charakter synchroniczny i diachroniczny, opierają analizy na współczesnych teoriach i modelach językoznawczych, w tym także konfrontatywnych, stosując podejście funkcjonalne z komponentem semantycznym jako wyjściowym. Badania w zakresie literaturoznawstwa w szerszym kontekście kulturowym podejmują m.in. problematykę współczesnego dyskursu bałkańskiego, prezentując polityczne, historyczne, światopoglądowe zaplecze poszczególnych koncepcji i idei, a także badania

teatrologiczne nad dramatem i teatrem południowosłowiańskim (jako jedyna slawistyka w Polsce). To interdyscyplinarne podejście łączy literaturę i sztukę teatru, rozszerzając tym samym dyscyplinę literaturoznawczą. Paleoslawistyka z kolei prowadzi od kilku lat zespołowe badania m. in. nad stworzeniem bazy danych dotyczącej tradycji rękopiśmiennej słowiańskich apokryfów staro- i nowotestamentowych, zajmuje się też opracowaniem komentowanych wykazów bibliograficznych polskich przekładów starosłowiańskich i cerkiewnosłowiańskich tekstów literackich oraz polskich przekładów południowosłowiańskich tekstów folklorystycznych, a także przygotowaniem kilku antologii tekstów źródłowych (wraz z przekładem na język polski i aparatem naukowym).

Katedra w ostatnim trzyleciu opublikowała łącznie ponad 111 prac (39 monografii lub rozdziałów w monografiach, 3 artykuły w czasopismach z listy ERIH, 69 artykułów w innych czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym i 1 o zasięgu lokalnym), przy czym część prac powstała w ramach szeroko zakrojonej współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą (jedna z takich prac, *Polsko-bułgarska gramatyka konfrontatywna*, została zgłoszona do nagrody Prezesa Rady Ministrów RP). Katedra wydaje rocznik „Południowosłowiańskie Zeszyty Naukowe. Język – Literatura – Kultura” (od r. 2004 siedem numerów).

Pracownicy Katedry są zaangażowani w działalność naukową oraz organizacyjną w kraju i zagranicą, są członkami gremiów naukowych z wyboru i pełnią w nich funkcje kierownicze (m.in. Komitet Słowianoznawstwa PAN i jego Komisja Bałkanistyczna, Komisja Biblijna i Komisja Literaturoznawcza Międzynarodowego Komitetu Slawistów, Matica Serbska).

Oceniając całokształt działalności naukowej filologów stwierdzić należy co następuje. Dorobek badawczy i publikacje odzwierciedlające uzyskane rezultaty jest obfity i dobrej marki. Związek działalności naukowo-badawczej z procesem dydaktycznym jest bardzo wyraźny. Regułą jest wykorzystywanie wyników badań w dydaktyce (przede wszystkim na studiach II stopnia). Swoistym *signum temporis* jest fakt, że wśród publikacji znajduje się wiele prac interdyscyplinarnych wykraczających poza obszar filologii. Wiele z nich jest rezultatem prac zespołowych. W każdej jednostce organizacyjnej działają zespoły badawcze o wyraźnie zarysowanych profilach naukowych. Ich kierownikami i członkami są uznani w kraju i za granicą specjaliści w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa o powszechnie uznanym dorobku. Odnotowano 33 pozycje na tzw. liście filadelfijskiej, wobec 623 publikacji w czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym i 37 o zasięgu lokalnym.

Wydział Filologiczny publikuje w sumie 15 periodyków, z których większość znajduje się na punktowanej liście czasopism MNiSW.

Uderza szczupłość środków finansowych pozyskanych z grantów (323,8 tys.) i całkowity brak finansowania z patentów, badań zleconych i programów międzynarodowych. Do roku 2010 finansowanie badań odbywało się w ramach badań własnych (610,5 tys. zł) i statutowych (2.669,9 tys. zł). Informacje podane przez filologię germańską wskazują jednak na zmianę w tym zakresie dzięki udziałowi w projektach, których realizacja jest w toku, a zakończenie przewidziane w nadchodzących latach. Pożądana byłaby większa aktywność w pozyskiwaniu projektów międzynarodowych. Zespół Oceniający jest zdania, że wskazane byłoby wypracowanie systemu wsparcia i promowania pracowników poszukujących środków finansowania badań poza Uczelnią.

System wspierania rozwoju własnej kadry obejmuje przede wszystkim obniżki pensum, urlopy naukowe związane z przygotowaniem pracy naukowej (doktorskiej, habilitacyjnej, publikacji) i stypendia (krótko- i długoterminowe), a także finansowanie lub współfinansowanie publikacji oraz konferencji krajowych i zagranicznych.

Pracownicy naukowcy są członkami z wyboru szeregu gremiów naukowych krajowych i międzynarodowych, są zapraszani z wykładami gościnnymi na uczelnie zagraniczne, są członkami rad wydawniczych i (współ)redaktorami czasopism i tomów zbiorowych, ekspertami ministerialnymi. Kilku pracowników uzyskało semestralne profesury gościnne w zagranicznych ośrodkach naukowych.

Pracownicy naukowcy uzyskali szereg wyróżnień i nagród za pracę naukowo-badawczą. Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznana została za książkę pt. *Razyskaniya po russkoj littieraturie XVII-XVII w. Zabytyje i małoizwiestnyje proizwidienija*. Za pięciotomową „Kronikę Getta Łódzkiego/Litzmannstadt Getto” wydaną w 2007 roku w języku niemieckim i w 2009 w polskim zespół autorów otrzymał nagrodę KLIO – najważniejsze polskie wyróżnienie dla autorów i wydawców książek historycznych. Odnosić trzeba też nagrodę Prezydium Oddziału PAN w Łodzi i Konferencji Rektorów Państwowych Uczelni Wyższych w Łodzi, nagrodę Miasta Łodzi, nagrody JM Rektora Uniwersytetu Łódzkiego 2005 r. (4 nagrody ind. I st., 2 nagrody ind. III stopnia i 3 nagrody III stopnia), nagrody JM Rektora indywidualne I stopnia za całokształt osiągnięć naukowych i dydaktycznych otrzymały 2 osoby. Ponadto w VIII edycji Konkursu na Najlepszego Podręcznik Akademicki wyróżnienie otrzymała 1 praca anglistyczna.

Dane liczbowe w formie tabelarycznej dot. publikacji i finansowania badań podane są w załączniku nr 6.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych (z części studenckiej).

Na Wydziale Filologicznym UŁ istnieje 21 studenckich kół naukowych i kół zainteresowań. Niektóre z nich (filologia klasyczna) mają bardzo długą i piękną tradycję sięgającą lat '40 ub. wieku. Nawet jak na tak dużą jednostkę organizacyjną jak Wydział Filologiczny jest to liczba godna odnotowania. Bardzo wysoko należy ocenić też działalność skupionej w kołach młodzieży. Ogólnie mówiąc, skupia się ona na rozwijaniu i poszerzaniu zainteresowań badawczych, promowaniu tematyki związanej z poszczególnymi dziedzinami nauk filologicznych, organizacji cyklicznych spotkań i konferencji z udziałem wybitnych twórców oraz naukowców.

Wiele kół naukowych w działalności swojej umieszcza teorię i praktykę tłumaczeń (z języka polskiego na obcy i odwrotnie). Efekty prac były wielokrotnie publikowane: w formie książkowej albo artykułów w poważnych periodykach. Przy Instytucie Anglistyki od dwóch lat wydawane jest czasopismo literackie *Dekadenzya*. Jest to forum, gdzie studenci tworzący poezję lub prozę, czy dzieła graficzne mogą opublikować swoje prace obok utworów uznanych autorów. Jednym z głównych założeń czasopisma jest współpraca redakcyjna pomiędzy studentami i pracownikami Instytutu.

W centrum zainteresowań pojawia się także badanie zagadnień z szeroko rozumianego językoznawstwa: socjolingwistyki, gramatyki historycznej i ewolucji języka, pragmatyki językowej, fonetyki. Kilka kół naukowych o zainteresowaniach literackich i kulturoznawczych proponuje spotkania i dyskusje z ludźmi kultury: pisarzami lub artystami, dyplomatami, dziennikarzami, goszczącymi na UŁ wykładowcami itd. Koło Naukowe Sławistów jest organizatorem Sławistycznych Warsztatów Folklorystycznych. Koła naukowe i koła zainteresowań są (współ)organizatorami imprez kulturalnych typu: Dni Kultury, Dni Frankofonii, Tydzień Kina itp. Służą one także niezawodną pomocą w Organizacji imprez naukowych – konferencji i sympozjów gromadzących pracowników.

Na Wydziale Filologii istnieje też teatr studencki pod nazwą „Brekekekex”. Jego działalność polega głównie na przygotowywaniu spektakli: przedstawień inscenizujących dzieła klasyczne oraz recytacji tekstów greckich i łacińskich. Młodzi rusycyści tworzą wokalny zespół W90, który w swoim repertuarze posiada piosenki współczesnych wykonawców rosyjskich i ukraińskich oraz pieśni ludowe.

Studenci filologii germańskiej angażują się także w dydaktykę oferując z własnej inicjatywy tutorat studencki w zakresie PNJN, którego celem jest wspieranie kolegów językowo słabszych.

W Uczelni obowiązuje Zarządzenie nr 45 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego regulujące kwestię tworzenia i funkcjonowania kół naukowych, artystycznych i sportowych. Według w/w dokumentu finansowanie kół naukowych odbywa się przez dziekanów danej jednostki. Przedstawiciele kół naukowych z powodów problemów finansowych Wydziału rzadko zwracają się o środki finansowe do władz. Ma to miejsce zazwyczaj przy organizacji konferencji czy publikacji wraz z pracownikami instytutów. Zazwyczaj wsparcie finansowe jest przynajmniej częściowo przyznawane.

Studenci zaangażowani w działalność naukową są zadowoleni z kontaktu z pracownikami Wydziału, mając w nich wsparcie podczas organizacji seminariów, konferencji oraz tworząc publikacje książkowe czy biuletyny.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Współpraca międzynarodowa ma kilka wymiarów. Dotyczy ona najpierw wspólnej realizacji – w ramach sformalizowanych umowami i poza nimi – projektów badawczych. Załącznik nr 7 podaje dane 76 takich przedsięwzięć naukowych angażujących przede wszystkim kraje członkowskie Unii Europejskiej, ale też i inne: Białoruś, Rosję, Ukrainę, Serbię, Macedonię, Szwajcarię, USA, Australię, Meksyk, Turcję, Izrael i in.

Współpraca międzynarodowa przybiera też formę organizacji konferencji. Jest ich 78 w ciągu ostatnich 3 lat (por. wykaz z załączniku 6a). Część z nich była współorganizowana z innymi jednostkami organizacyjnymi UŁ lub innymi uczelniami.

Ważną formą współpracy międzynarodowej są wyjazdy zagraniczne pracowników i studentów. Istnieje stabilna wymiana **pracowników** z ośrodkami zagranicznymi. Uzyskują oni stypendia przyznawane przez zagraniczne fundacje, instytucje naukowe i kulturalne, rządy. Lista stypendiów obejmuje m. in. prestiżowe stypendium Fundacji im. Aleksandra von Humboldta, Fullbrighta, DAAD. Pracownicy wygłaszali wykłady gościnne na uczelniach partnerskich, skąd też przyjmowani są wykładowcy, a także – co jest charakterystyczne w przypadków studiów filologicznych - pisarze. Rokrocznie germanistyka łódzka otrzymuje z DAAD etat asystenta językowego.

Gdy idzie o **studentów**, najbardziej rozpowszechnione są wyjazdy na stypendia Socrates/Erasmus przyznawane słuchaczom studiów dziennych III-V roku oraz doktorantom. Po zrealizowaniu stypendiów zagranicznych Socrates/Erasmus są oni rozliczani zgodnie z systemem ECTS. Studenci są również beneficjentami wyjazdów na praktyki w

ramach programu LPP-Erasmus. W jednostkach organizacyjnych kierunku filologicznego studiują także studenci zagraniczni w ramach umów Socrates/Erasmus. Realizacja pobytów zagranicznych studentów przebiega zadowalająco, dlatego przewiduje się wznowienie lub zastąpienie innymi wygasających umów Socrates/Erasmus.

Ocena współpracy międzynarodowej jest pozytywna. Stanowi ona jedno ze źródeł sukcesów w badaniach, niewątpliwie czynnik stymulujący rozwój kadry i atrakcyjny i wartościowy element w kształceniu studentów.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Łódzka filologia posiada długoletnią, rozwiniętą i udokumentowaną współpracę z jednostkami naukowymi zarówno w kraju jak i za granicą, w której partycypują także studenci i doktoranci. Uczestnictwo we wspólnych międzynarodowych i międzyinstytutowych projektach, publikacje, wykłady gościnne oraz referaty na konferencjach świadczą o dobrym przygotowaniu pracowników do pracy badawczej. Przekłada się to na uzyskiwanie kolejnych awansów naukowych i znajduje odbicie w ofercie dydaktycznej i jej poziomie. Konieczne są intensywniejsze starania o pozyskiwanie poza Uczelnią finansowania badań. Obecny stan badań naukowych i stopień umiędzynarodowienia kształcenia na ocenianym kierunku stwarza ogromne możliwości realizacji zamierzonych celów.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ocena bazy dydaktycznej nie jest jednoznaczna, uwzględniać bowiem musi m. in. z jednej strony sprawy **lokalowe**, z drugiej zaś wyposażenie w sprzęt. Gdy chodzi o stronę lokalową, to stwierdzić trzeba, że jest ona zła lub bardzo zła (w zależności od budynku). Jednostki organizacyjne filologiczne rozrzucone są w 7 budynkach. Część z nich wprawdzie wyremontowano i adaptowano na potrzeby dydaktyki, ale nie dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zdecydowanie gorzej wygląda sytuacja tych pomieszczeń, które są zajmowane przez gros Instytutów i Katedr filologicznych. Lista usterek obejmuje: brak wind; część sal jest zbyt ciasnych,

korytarze zbyt wąskie dla dużych grup użytkowników, zbyt mało gabinetów dla pracowników, absolutne nieprzystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Brakuje pomieszczeń dydaktycznych, istniejące sale (zwłaszcza laboratoria) są zbyt małe, a ich stan techniczny wymaga poważnych nakładów finansowych. Warunki lokalowe są powodem całkowicie usprawiedliwionego utyskiwania zarówno ze strony pracowników jak i studentów.

Lepsza, choć nie w pełni satysfakcjonująca jest sytuacja w zakresie wyposażenia w nowoczesny **sprzęt**: komputery, drukarki, sprzęt multimedialny itp. Widać tu jednak wyraźnie wysiłki, by sprostać wymogom nowoczesnej dydaktyki.

Biblioteki, z których korzystają pracownicy i studenci kierunku *filologia* są na ogół dobrze zaopatrzone i zasadniczo stanowią wystarczającą bazę do studiowania i prowadzenia badań. Zdarzają się jednak braki w księgozbiorze zwłaszcza, gdy chodzi o podręczniki i słowniki. Godziny otwarcia są dostosowane do potrzeb studentów. Personel jest kompetentny i życzliwy. Źródłem kłopotów jest szczupłość miejsca w czytelnich i w magazynach.

Wniosek: stan bazy dydaktycznej jest generalnie zły i wymaga pilnej naprawy.

2. *Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.*

Lokale zajmowane przez Wydział Filologiczny Uniwersytetu są w znacznej większości stare, niewyremontowane, niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zdaniem studentów niedostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych odstrasza kandydatów na studia na kierunku *filologia*. Wyposażenie obiektów zarówno w salach jak i na korytarzach jest archaiczne. Studenci narzekają na zajęcia w słabo oświetlonych i ciasnych salach, często nieposiadających wyposażenia audio czy multimedialnego (brak również możliwości wypożyczenia odpowiedniego sprzętu na zajęcia). Nie mają stworzonych warunków do spędzenia czasu między zajęciami na terenie budynków poszczególnych instytutów czy katedr. W części z budynków Wydziału nie ma szatni otwartej w pełnym wymiarze godzin, bufetu, automatów z przekąskami i napojami. Studenci twierdzą, że nie zgłaszają zbyt często większości z problemów władzom, ponieważ zawsze, gdy to czynili uzyskiwali informację, że niebawem będzie wybudowany nowy budynek, więc w obecne budynki nie można inwestować.

Studenci zaznaczają także, iż większość bibliotek, które działają przy katedrach mają zbyt małe czytelnie. Brak miejsca na korytarzach, gdzie studenci mogliby spędzić czas między zajęciami na nauce potęguje problem małych czytelni.

Warunki lokalowe w przypadku większości jednostek organizacyjnych są na granicy akceptowalności i wymagają bardzo pilnej naprawy. Użytkowane pomieszczenia nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kładzie się to cieniem i zmniejsza możliwości realizacji zamierzonych celów. Lepsze, choć nie w pełni satysfakcjonujące jest wyposażenie w sprzęt (komputery, sprzęt multimedialny, itp.) Biblioteki są zasadniczo dobrze zaopatrzone. Ich funkcjonowanie nie nasuwa większych zastrzeżeń.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Studenci Uniwersytetu Łódzkiego wchodzi w skład organów kolegialnych Uczelni. W Senacie zasiada 15 studentów, którzy z przedstawicielami doktorantów stanowią ponad 20% całego składu, co jest zgodne z art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W Radzie Wydziału Filologicznego, według list obecności z poprzednich posiedzeń, zasiada grupa studentów, która wraz z doktorantami nie stanowi ustawowego minimum 20% całego składu i nie spełnia tym samym wymogów art. 67 ust.4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zdaniem przedstawicieli samorządu sytuacja ta spowodowana jest niechęcią studentów do zaangażowania się w działalność na rzecz Wydziału. Jednakże wskazanym byłoby uwzględnienie miejsc dla studentów w postaci vacatów na listach obecności. Lista na przyszłą Radę Wydziału Filologicznego zawiera ustawową liczbę miejsc dla studentów, jednakże nazwiska studentów są niezgodne z protokołem z wyborów uzupełniających do Rady Wydziału Filozoficznego (z dnia 13.01.2011r.) otrzymanym w czasie wizytacji.

W Uczelni funkcjonuje Regulamin Samorządu Studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Regulamin jako podstawę prawną podaje Ustawę z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, a zatem jest niedostosowany do obowiązujących przepisów prawa (ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005r.).

Uczelniana Rada Samorządu Studentów posiada biuro w pełni wyposażone w sprzęt komputerowy i telefon. Uczelnia zapewnia niezbędne środki na funkcjonowanie biura oraz działalność samorządu.

Wydziałowa Rada Samorządu Studentów posiada biuro niewyposażone w sprzęt biurowy. Władze Wydziału stwarzają jednak członkom samorządu możliwość drukowania niezbędnych dokumentów w dziekanacie. Ponadto przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów korzystają z zaplecza biurowego samorządu ogólnouczelnianego. Jest to niekomfortowe przede wszystkim z powodów lokalizacyjnych (duża odległość pomiędzy budynkami Wydziału a siedzibą biura samorządu).

Zarówno członkowie samorządu uczelnianego jak i wydziałowego są zadowoleni ze współpracy z członkami władz, którzy są dostępni w wyznaczonych terminach i służą wsparciem merytorycznym i w miarę możliwości finansowym.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Kwestią pomocy materialnej w Uczelni zajmują się wydziałowe i uczelniana komisja stypendialna. Zapleczem biurowym dla działalności komisji jest Biuro Spraw Bytowych Studentów.

Studenci ubiegający się o pomoc materialną składają wnioski wraz z odpowiednimi dokumentami w Biurze Spraw Bytowych Studentów. Dla części studentów jest to niewygodne rozwiązanie, gdyż Biuro mieści się w innej części miasta niż budynki Wydziału. Są obsługiwani miło i szybko, a także w ich odczuciu, kompetentnie.

Wydziałowe i uczelniana komisje rozpatrują wnioski studentów o pomoc materialną w zakresie stypendium socjalnego, mieszkaniowego, na wyżywienie, specjalnego oraz za osiągnięcia w sporcie. Dziekani poszczególnych wydziałów przyznają stypendia za wyniki w nauce i wyodrębnione w ich zakresie stypendia motywacyjne. Dla studentów Wydziału Filologicznego nie jest jasny system przyznawania stypendiów za wyniki w nauce oraz stypendiów motywacyjnych. Jednocześnie są niezadowoleni z powodu otrzymywania tylko 50% kwoty stypendium za wyniki z drugiego (i kolejnego) kierunku w przypadku, gdy studiuje na kilku kierunkach.

Decyzje wydawane studentom spełniają wymagania przepisu art. 177 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz są zgodne z Kodeksem Postępowania Administracyjnego. Posiadają podstawę prawną, decyzję, uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości odwołania się. Decyzje są skutecznie dostarczane studentom, w myśl przepisów KPA, o czym świadczą adnotacje i podpisy studentów na decyzjach lub potwierdzenia dostarczenia listu poleconego dołączane do akt.

Uczelnia posiada własne domy studenckie, z których studenci są bardzo zadowoleni. Standard akademików uważają za zadowalający, chwalą dogodną lokalizację oraz niskie koszty zamieszkania w domach studenckich Uniwersytetu.

Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej jest pozytywna.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkaniu ze studentami było około 80 osób reprezentujących różne specjalności: filologia germańska, hiszpańska, klasyczna, romańska oraz rosyjska. Często problemy studentów są zróżnicowane ze względu na budynki, w których mieszczą się katedry związane z ich specjalnościami.

Studenci bardzo ostro krytykowali bazę dydaktyczną. Większość z nich odbywa zajęcia w ciasnych i słabo oświetlonych salach. Część z budynków nie jest odpowiednio wyposażona, nauczyciele akademicki nie mają możliwości wypożyczenia sprzętu multimedialnego, co sprawia, iż zajęcia są prowadzone zazwyczaj w formie wykładów. Próby zwrócenia uwagi władz Wydziału na tego rodzaju potrzeby kwitowane były powołaniem się na fakt budowy nowego budynku Wydziału i brak możliwości inwestowania środków finansowych w obecne pomieszczenia. Zdaniem studentów dostęp do bezprzewodowego Internetu w części wydziałowych czytelni jest zbyt słaby. Sygnalizowano małą liczbę nowych pozycji w zasobach bibliotecznych.

Od niedawna pedagogiczne praktyki studenckie odbywają się w terminie sesji oraz ferii zimowych. Nie daje to możliwości zaangażowania się w praktyki, rzetelnej nauki do egzaminów, studenci obawiają się też, że nie będą mieli możliwości wypoczynku w przerwie międzysemestralnej. Jest to sytuacja nowa, o której studenci zostali powiadomieni w ostatnich dniach, a zmiany tej nikt z nimi nie konsultował. Z uwagi na dużą liczbę zaliczeń nie mieli także możliwości spotkać się z władzami instytutów w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.

Studenci korzystają z wymiany międzynarodowej w programie LLP Erasmus. Są zadowoleni z oferty uczelni partnerskich Uniwersytetu. Jednakże sygnalizowano problemy z zaliczeniem przedmiotów, które odbywały się podczas wyjazdu na wymianę do innego kraju. Zdarza się, że transfer punktów ECTS nie jest uznawany i studenci po powrocie muszą zaliczyć w trybie indywidualnym wszystkie przedmioty, jakich nie odbyli podczas stypendium Erasmus.

Studenci studiujący według indywidualnej organizacji studiów twierdzą, iż jest ona fikcją. Mimo zgody władz Wydziału na IOS wykładowcy jej nie respektują. Studenci są tym samym zmuszeni do odbywania wszystkich zajęć według harmonogramów, które obowiązują pozostałych studentów.

Studenci są jednocześnie zadowoleni z jakości kształcenia na Wydziale. Uważają, że zajęcia są prowadzone na wysokim poziomie, dużo się od nich wymaga, a egzaminy rzeczywiście sprawdzają zdobytą wiedzę. Ponadto są zadowoleni, iż wykładowcy wymagają od studentów systematycznej pracy, nie zaś tylko w czasie sesji egzaminacyjnych. Studenci mają poczucie dobrego przygotowania podczas studiów i liczą, że ich wysiłki zaowocują łatwym wejściem na rynek pracy.

Studenci doceniają, iż Uczelnia prowadzi zajęcia na specjalnościach, nawet jeśli mimo odsiewu studentów uczestniczą w nich 3-10 osób. Uważają, że wpływa to na wysoką jakość kształcenia oraz rzetelną weryfikację ich wiedzy podczas egzaminów. Ponadto mała liczba absolwentów danej specjalności sprzyja wejściu na rynek pracy.

Nie jest spełniony wymóg 20% reprezentacji studentów w Radzie Wydziału, co jest prawdopodobnie spowodowane niechęcią studentów do zaangażowania się w działalność na rzecz Wydziału. Sprawnie działa system opieki materialnej i socjalnej. Wyjątkowo krytyczne uwagi studentów dotyczyły bazy dydaktycznej. Stwierdzono wysoki poziom zadowolenia studentów ze studiów na wizytowanym kierunku mimo sygnalizowanych punktów wymagających naprawy.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Numer albumu przypisany jest studentowi na wszystkich kierunkach i poziomach studiów realizowanych przez studenta w Uczelni. Numer albumu studenta odpowiada numerowi wpisanemu w indeksie studenta i w legitymacji studenckiej.

Protokoły zaliczenia przedmiotu są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z

rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Nie stwierdzono w nich poważnych uchybień. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie elektronicznej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		*			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			*		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		*			
Cz. II	Efekty kształcenia		*			
Cz. V	Badania naukowe		*			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		*			
Cz. VI	Baza dydaktyczna				*	

Cz. I, VII	Sprawy studenckie				*	
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		*			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			*		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia		*			

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia na kierunku *filologia* są bardzo dobre. Przemawiają za tym: dobra strategia, dobrze zaprojektowana i realizowana struktura kwalifikacji absolwenta, dobrze prowadzona dydaktyka przez kadrę naukową liczną, reprezentującą bardzo wysoki poziom i rozwijającą się dynamicznie, wysoka aktywność badawcza, sprawnie działający, rozbudowany system współpracy międzynarodowej.

Dużym zagrożeniem dla kierunku i hamulcem w jego rozwoju jest stan bazy lokalowej znajdującej się niekiedy na granicy akceptowalności i wymagającej bardzo pilnej naprawy.

Do wyeliminowania pozostaje szereg stosunkowo drobnych uchybień zasygnalizowanych w treści raportu.

Uwagi wymaga niski poziom finansowania ze środków spoza uczelni (z grantów i projektów) oraz zbyt duża liczebność grup studenckich na zajęciach z praktycznej znajomości języka.

Zdaniem Zespołu pożądane byłoby zaktywizowanie studentów i bardziej zdecydowane wciągnięcie ich w proces kontroli jakości nauczania.

Raport sporządził na podstawie materiałów cząstkowych
Prof. dr hab. Bohdan Krzysztof Bogacki

